

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Herrmann, V.

Titel | Title:

Adam Oehenschläger : en Biografie.

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kjøbenhavn : L. J. Flamands Forlag, 1850

Fysiske størrelse | Physical extent:

6 s., 1 portr.

DK

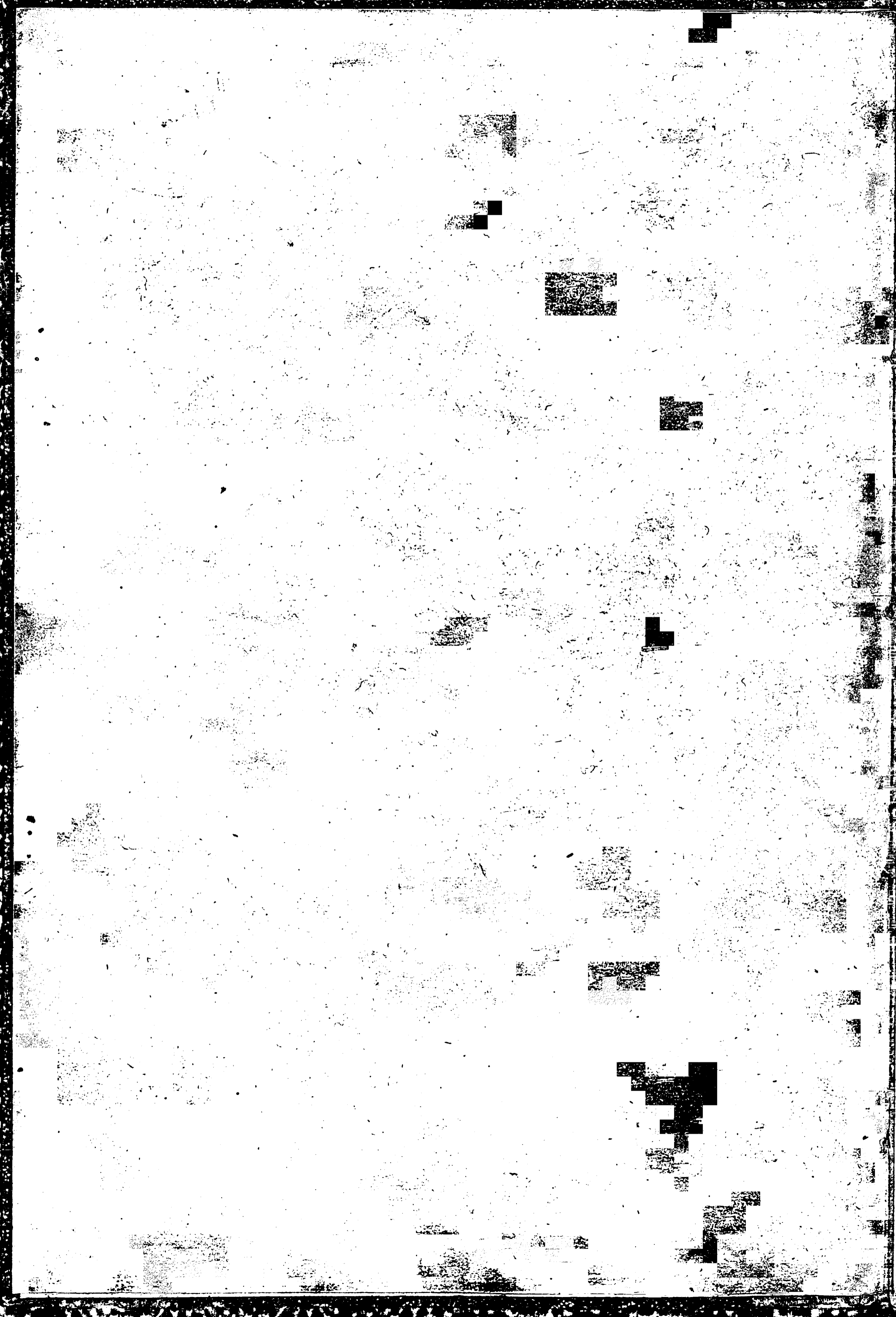
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

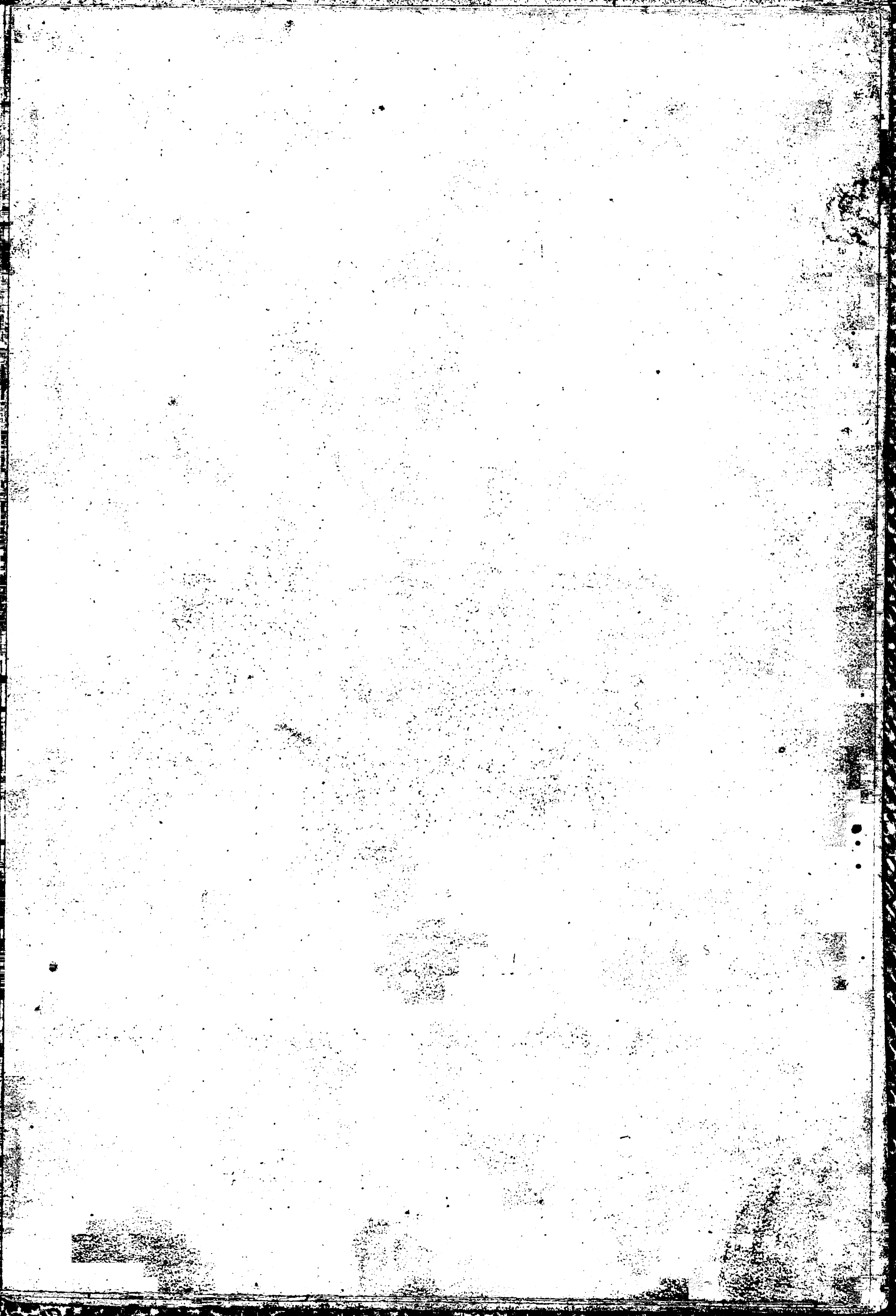
UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

W. C. Austin
3

En Bærentzen & Co lith. Inst.

ADAM OEHLENSCHLÄGER.

Græd, Danmark, græd; Din Skjald er ikke meer!
Sörg, Norden, sörg; som ham har Du ei fleer!

Adam Dehlenschläger.

En Biografie

af

V. Herrmann.

Kjøbenhavn.

Paa L. J. Flamands Forlag.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri.

1850.

INTRODUCTION

THE HISTORY OF THE

1784

Adam Gottlob Dehenschläger.

Endskjönt Danmark kun er lille, maa det dog henregnes til Stormagterne i Kunstens og Poesiens Verden: det har en Billedhugger at opvise som Thorvaldsen, hvem blot Oldtidens store Mestere formaae at gjøre Palmen stridig, og en Digter som Dehenschläger, der værdigt kan indtage det fjerde Højsæde ved Siden af Poesiens trende Heroer: Shakespear, Byron og Goethe.

Adam Gottlob Dehenschläger fødtes den 14de November 1779 paa Vesterbro i et Huus, der ligger paa venstre Side af Indgangen til Frederiksberg Allee. Hans Fader, Joachim Conrad Dehenschläger, var fra Krusendorf, en lille By i Slesvig, i Nærheden af Eckernförde; Moderen, Martha Maria Hansen, nedstammede paa fædrene Side fra thdsk Familie, men paa mødrene fra dansk. Næsten alle Dehenschlägers Forfædre i Slesvig og Holsteen havde været Skolelærere og Organister, og Faderen var ogsaa bestemt hertil. Som ungt Menneſte paa tyve Aar kom han til Kjøbenhavn og blev ved Hjælp af den altformaaende Grev Adam Gottlob Moltke, hvis Døttre han informerede i Musik, ansat som Organist ved Frederiksberg Kirke; senere hen blev han Fuldmægtig paa Slottet og endelig Slotsforvalter, i hvilken Stilling han døde.

Dehenschlägers første Skolegang var hos en gammel vranten Madame, som tilfulde forstod den Kunst at gjøre Børnene Livet surt; men heller ikke Andet. I hele Tiden maatte de sidde fængslede til deres Skamler, og ved mindste Forseelse vankede der Knubs i Hovedet med Fingerbollet. Saasnart Digteren havde traadt sine første Børneskoe, avancerede han til Degnens Skole, men vandt Intet ved Byttet; thi hverken Lærdom eller Dngang var bedre. Allerede dengang, i sit niende Aar, skrev han en Morgenpsalme, som Degnen fik Fingre i, En Trætte om Føddernes Rigtighed opstod mellem Skolemesteren og den lille Poet, og den Sidste gik seierrig ud af Striden.

Drengen var meget overladt til sig selv; om Sommeren sværmede han omkring i den smukke Natur, der allerede tidligt tiltalte ham, og Vinteraftenerne tilbragte han med at læse Romaner fra Benninghausens Liebibliothek, af hvilket han i sit tolvte Aar havde slugt henved trehundrede Bind. Paa en af ovenomtalte Udflugter stødte han paa Digteren Edvard Storm, som var Forstander for Efterslægtsens Realskole. Den venlige Mand fandt Behag i Drengen og skaffede ham en Friplads i ovennævnte Skole. Fra nu af begyndte Digtertalentet at aabnbare sig tydeligere hos Dehenschläger. Han skrev flere smaae Komedier, som opførtes af ham selv, hans yngre Søster Sophie og nogle Skolekammerater i Spisesalen paa Frederiksberg Slot, og desuden flere Digte, der næsten allesammen vare satiriske. Men hans Productioner fandt hverken Naade for Storms eller de andre Læreres Dine, og Ingen syntes at have nogen Anelse om hvad der boede i Drengen.

I sit sextende Aar blev Dehenschläger confirmeret; han kom ud af Skolen og skulde nu efter Faderens Villie ind paa et Handelscontoir. Tilhælle blev denne Plan forstyrret ved et Tilfælde, og da det unge Menneſte erklærede, han havde Lyst til at studere, gav Faderen ogsaa sit Minde hertil. En Herr Hoisgaard, som var Lærer for Hofgartner Petersens Børn, lovede at give ham en Times daglig Underviisning, og Dehenschläger kastede sig nu over Studeringerne. Digteraanden var imidlertid for stærk; Muserne sloge Fru Grammatica af Marken; de foresatte Pensa bleve vel lærte, men kun som et nødvendigt Onde, der skulde overstaaes, og neppe var det forbi, førend Unglingen med lidenskabelig Kjærlighed vendte tilbage til sine Komodier, Romaner og Eventyr, sine Spadseregange og sine Digtninge og Drømme. Theatret var imidlertid hans kjæreste Forlystelse, og alle hans Sparepenge gik til Komodiebilletter. En sfig Studering kunde ikke bære synderlige Frugter, det følte Dehenschläger selv; men Veien var ham altfor tornefuld og besværlig. „Det forekom mig,“ — siger han i sin Autobiographie — „som Døren til Musernes Tempel var spærret mig fra denne Side; derimod troede jeg at opdage en Rosensti i Nærheden, som let og snart kunde føre til Maalet, naar jeg blot havde Mod til at vandre den.“ Denne Rosensti var — Theaterveien.

Det er noksom bekjendt, at den danske Skueplads dengang indtog en høi Rang som Kunstanstalt, at den dristigt kunde maale sig med Theatre français i Paris. Iblant Skuespillerne glimrede Rossing som en Stjerne af første Rang; Dehenschläger havde, som han selv siger, forelsket sig i hans Genie, og Lysten til at gjøre hans Bekjendtskab bidrog meget til et Skridt, som Faderen ikke misbilligede.

Det unge Menneſte henvendte sig nu til den daværende Theaterchef, Overhofmarschal

Gauch, som forestillede ham alle de Vanskeligheder og Besværigheder, der fulgte med Standen. Men Dehlenschlägers Begeistring var altfor stor, til at lade sig nedslaae af saa Lidt. Han blev antaget, fik Rosning til Instructeur og prøvede sine Kræfter i fire store Roller, nemlig i Schröders „Fændrik“, Samsøes „Torben Dre“, i en af Todes „Esofficerer“ og som Cederstrøm i Kogebues „Armod og Svimodighed.“ „Men med Undtagelse af den sidste“ — siger Digteren i sin Autobiographie — „passede ingen af disse Roller for mig, skjøndt jeg selv havde valgt dem. Jeg skulde vise sin Levemaade, militært Væsen, mandig Fasthed; hvor var det muligt for en halvattenaars opløben Yngling, uden Manerer, slet klædt, kommen frisk fra Frederiksberg og fra Skolen, uindviet i alle Toiletters Kunster? Det eneste, jeg maaskee kunde vise, Følelse og Begeistring, hittede sig i de tre første Roller kun i sine Træk, hvilke jeg endnu ikke besad Færdighed i at tegne. Først i Cederstrøms lykkedes det mig at røre Tilskuerne og indhøste Bifald. Dette havde formodentlig virket fordeeltigt paa et ungt Menneske med naturligt Kald til denne Kunst; men jeg havde allerede faaet nok af Theatret. Jeg mærkede, at for at see Regnbuen og Skinet af Maanen i Bandet, maa man selv hverken staae i Dunsterne, hvor Broen hvælver sig, eller ligge i Bandet, hvor Maanen skinner, men holde sig i en vis Afstand.“

Det varede derfor ikke længe, førend Dehlenschläger forlod Theatret og igjen tog fat paa Studeringerne. Denne Beslutning foranledigedes nærmest ved et Bekjendtskab, han havde stiftet med sin Værtinde Farverensken Madame Möllers Brodersønner, Hans Christian og Anders Sandøe Drsted. Sidstnævnte lovede Dehlenschläger at manuducere ham til latinsk-juridisk Forberedelsesexamen; Faderen lod som sædvanlig Sønnen følge sit eget Hoved; han forlangte sin Afsted af Theaterdirectionen, fik den og begyndte nu i sit nittende Aar atter flittigt at studere. Han tog med Held Forberedelsesexamenen og fortsatte de juridiske Studier under A. S. Drstedes Vejledning. Men —

„Naturam furca pellas ex,
Sunt kommer dog igjen, den Her.“

Jurisprudentsen var altfor tør og kjedsommelig til at falde i Ynglingens Smag, og skjøndt han læste „ret flittigt“, som han selv siger, var og blev dog Æstheten hans kjæreste Beskjæftigelse. Paa dette Tidspunkt gjorde han for første Gang Bekjendtskab med Goethes Værker, der, saavel som Schiller, henrev ham til Begeistring. Omgangen med Rahbek, Sander, Pram, Brødrene Mynster og især senere hen med Heinrich Steffens kunde heller ikke Andet end have stor og velgjørende Indflydelse paa den vordende Digter. Bakkehuset var i den Tid et Balsartssted, hvor alle unge og lovende Mennesker kunde søge Dymuntring og Lise, og Dehlenschläger trængte dertil; thi hans inderligt elskede Moder var fornødig død. Hos Knud Lyne og hansamma gjorde han Bekjendtskab med sin tilkommende Gustru, Christiane Georgine Elisabeth, en Datter af Conferentsraad Heger og Søster til Fru Rahbek. Dehlenschläger beilede og fik Ja baade af Datter og Fader.

Skjøndt den unge Mand nu havde dobbelt Grund til at hænge i Brødstudierne, kunde han ikke undlade at gjøre smaae Strejferier i den skønne Litteraturs Enemærker. I Maret 1806 blev der ved Universitetet opgivet det Priisspørgsmaal i Æstheten: „Var det gavnligt for Nordens skønne Litteratur, om den gamle nordiske Mythologie blev indført og almindeligt antaget istedetfor den græske?“ — „Det var“ — som Dehlenschläger siger — „Vand paa min Mølle; jeg havde givet mig meget af med den gamle nordiske Litteratur og med den nordiske Gudelære. Drstederne fandt ogsaa, det vilde være smukt, hvis jeg vandt en academisk Priismedaille; og nu sadlede jeg, med min Manuducteurs Tilladelse, atter min Kjøphest og skrev en Afhandling, i hvilken jeg søgte at fremstille den nordiske Gudelæres Karakter og dens end ubrugte Skjønheder i det bedste Lys.“ — Præmien gik Dehlenschläger imidlertid glip af; den blev tilkendt Etoud Platon, senere Professor i Christiania, og han maatte lade sig nøie med første Accessit.

Med Krigens Udbrud i det paafølgende Aar indtraadte der en ny Standsning i Dehlenschlägers juridiske Studier. Han udtaler sig derom paa følgende Maade i sin Selvbiographie: „Var det nu Apollo med sine ni Muser, eller Bragi ved Harpen, og Idun med sin Æblestaal, der altid forstyrrede mig, naar jeg ret flittigt vilde studere Jura? — Jeg veed det ikke! Men forstyrret blev jeg; og var det ikke ligesom af dem, saa kaldte de snart Venus eller Freia, snart Mars eller Thor, til Hjælp; ja vi ville see, hvordan endog Mimer eller Minerva forbinde sig lumskeligen imod min Jurisprudents.“ — Dehlenschläger indtraadte nemlig i det nysoprettede Studentercorps og blev udvalgt til Fændrik og Commandeersergeant, formodentlig paa Grund af hans æsthetiske Priisafhandling og nogle Digte, der vare aftrykte i „Tilskueren“ og „Charis“; thi han havde, som han selv siger, kun gjort saa Bekjendtskaber mellem Studenterne.

Efter Freden tog Dehlenschläger atter fat paa Studeringerne, skjøndt han samtidigt skslede med Westheriken og udgav en Musenalmanak betitlet „Eiofna.“ Omtrent paa denne Tid var det, han gjorde Steffens' Bekjendtskab, der havde en uberegnelig Indvirkning paa den unge Digters Smag. Steffens henhørte til den saakaldte „nyere Skole;“ han gjorde Dehlenschläger bekjendt med sine Yndlingsdigtere Tieck og Novalis: han var den Kunstdommer, Dehlenschläger forelagde sin første Digtsamling, førend den udkom i Trykken (paa Brummers Forlag, 1803), og Digteren havde for en stor Deel hans Bemæraad at talke for den Lykke, Samlingen gjorde. I bemældte Digtsamling havde Dehlenschläger bearbejdet mange af vore gamle Ræmpeviser til større Romancer; han indførte Ottaverimet, ligesom siden Terzinen, de græsk-dramatiske Versarter, de nordiske Rimbogstaver og Versene af „Heldenbuch“ og „Nebelungenlied“ i den danske Poesie. Hovedstykket var imidlertid „Sanct Hansaftensspillet,“ der bærer Spor af den Indvirkning, Goethe og Tieck have havt paa Digteren, og gav ham et agtet Navn i den danske Litteratur. Nu bleve de juridiske Studier aldeles lagde paa Hylden, og Dehlenschläger offrede sig ganske til Musernes Dyrkelse.

Efter Digtsamlingen omarbejdede han Brekners „Sovedrik“ for Meyse, som imidlertid lod Stykket henligge i ti Aar, efterat have componeret lidt over Halvdelen, og først da fuldendte sit Arbejde. Derpaa fulgte „Freias Alter,“ „Thors Reise til Jothunheim (1804),“ der senere er optaget i „Nordens Guder,“ „Baulundurs Saga,“ „Langlandsreisen,“ „Jesus i Naturen“ og Hoveddigtet i denne Periode: „Aladdin.“ — „Jeg greb,“ — siger Dehlenschläger — „med ungdommelig Ild og Begeistring en af „Tusinde og een Nats skønneste Fortællinger; og den naturlige Lighed, som dette Eventyr havde med mine Livsforhold, gav maaskee det Hele noget Naivt og Eget, som forstærkede Virkningen. Havde jeg ikke selv, i den hos mig opdagede Digterevne, fundet en forunderlig Lampe, der satte mig i Besiddelse af Alverdens Skatte? Og Phantasien var mig en Ringens Land, som bragte mig, hvorhen jeg vilde. Min Dannelse havde udviklet sig seent, men temmelig hurtigt, ligesom Aladdins, og, ligesom han, havde jeg nylig lært at kjende Kjærlighed. Min Moder var død, og da jeg skrev Aladdins Buggesang paa hans Moders Grav, flød mine Taarer over min egen Moder.“

I Begyndelsen af August Maaned 1805 tiltraadte Dehlenschläger med offentlig Understøttelse en Udenlandsreise, som varede i halvfemte Aar. Han opholdt sig længere Tid i Halle, hvortil Steffens var bleven kaldt som Professor, og gjorde der Bekjendtskab med Schleiermacher, Reichardt, Achim v. Arnim, Raumer og Digterkongen Goethe, som indbød ham til at besøge sig i Weimar. I Halle skrev han sit deilige Digt „Hjemvee“ og Mesterværket „Hakon Jarl,“ der vandt Steffens' og Schleiermachers udeelte Bifald. Fra Halle reiste han til Berlin, hvor han omgikkes med Fichte, Humboldt og Johannes Müller, og derfra, ved Foraarets Komme, til Weimar, hvor han tilbragte halvtredie Maaned i Goethes næsten daglige Selskab. „Han modtog mig faderligt,“ — siger Dehlenschläger — „jeg var ofte til Middag hos ham, og maatte forelæse ham min hele Aladdin og Hakon Jarl af dansk paa thdsk. Der gjorde jeg mig nu skyldig i mange Danismer; men han forkastede dem ikke alle; han meente, at begge beslagtede Sprog, udsprungne af een Rod, kunde gjøre hinanden søsterlige Foræringer. „Sm! det er smukt!“ sagde han stundom, naar jeg brugte et dristigt fremmed Udtryk. — „Siger man det paa thdsk?“ spurgte jeg. — „Nei,“ svarede han, „man siger det ikke, men man kunde sige det.“ — „Skal jeg da flette det ud?“ — „Nei paa ingen Maade.“ — En Mand, som jeg havde kjendt i Berlin, og der kom til Weimar, blev spurgt af Goethe: „Kjender De noget til Dehlenschlägers Digte?“ — „Nei,“ svarede denne, „oprigtig talt, det fornøier mig ikke, at høre det thdske Sprog radbrækkes.“ — „Og mig,“ svarede Goethe med imponant Ild, „fornøier det meget, at see det thdske Sprog blive til, i en poetisk Land.“

Fra Weimar reiste Dehlenschläger til Jena, hvor han gjorde den berømte Philosoph Hegels Bekjendtskab, og derfra til Dresden, hvor han traf sammen med sine Landsmænd Brøndsted, Raas og Ludvig Tieck, imellem hvem og Dehlenschläger, der opstod et hierteligt Venkskab. Forat blive i sine to ovennævnte Landsmænds Selskab, besluttede han at lægge Veien til Paris over Weimar, hvor han endnu engang hilste paa Goethe og overværede Stadens Plyndring af Franskmændene. I Paris skrev Dehlenschläger sin „Palnatole,“ og „Arel og Valborg,“ omarbejdede sine thdske Oversættelser af Aladdin og Hakon Jarl og oversatte Palnatole, Jesus i Naturen og flere Stykker paa Thdsk. Han gjorde Bekjendtskab med Brodrene Schlegel og Fru Staël-Holstein, som modtog den unge Digter særdeles venligt og bad ham besøge sig i Coppet, naar han kom til Schweiz. I Paris traf han ogsaa paa Baggesen, hvem han kjendte fra tidligere Tid af, og som behandlede sin yngre Medbroder med ligesaa overdreven Veneration, som han senere lagde Fjendtskab for Dagen imod ham.

Efter et atten Maaneders Ophold forlod Dehlenschläger Paris og reiste til Stuttgart

forat sælge sine Bærker til Boghandler Cotta. Han modtog et rigeligt Honorar og besluttede nu at reise til Schweiz og Italien. I Coppet besøgte han Fru Staël-Holstein, hvor han blev Vinteren over og gjorde Zacharias Werners Bekjendtskab; „men da Vaaren igjen kom, og Fuglene atter slagrede omkring, udbredte han ogsaa sine Vinger forat flyve over Alperne.“ Han tog Afsked med sin gjestfri Vertinde, og reiste gjennem Savoyen til Italien. I Rom besøgte han Thorvaldsen, og Broderskabet var strax sluttet mellem den store Kunstner og Digteren. Her traf han ogsaa paa Digterinden Fru Brun, i hvis Selskab han besaae Roms Mærkværdigheder og tilbragte mange behagelige Timer. I Rom skrev han sin „Correggio“, der blev underkastet en streng Kritik af L. Tieck, og reiste derpaa henad Esteraaret i Følge med Raas til Florents, hvor han tog Afsked med denne og Brøndsted, forat vende tilbage til sit Fædreland. Han gjorde Hjemreisen over Heidelberg forat lære Boss at kjende, og over Weimar for endnu engang at hilse paa Goethe, hvem Dehlenschläger betragtede som en anden Fader, og efter hvem han har opkaldt sin ældste Søn.

Med sin Hjemkomst blev Digteren modtaget med den største Begeistring. Men vi ville lade ham selv tale: „Min Berømmelses Sol havde culmineret;“ — siger han — „Byen kappedes med Hoffet i at vise mig Opmærksomhed. Jeg havde været halvfemte Aar borte, og ikke saaret nogen Forsængelighed med min Tilstedeværelse; man havde blot læst mine hjemsendte Skrifter, som man læser en død Mands efterladte Bærker; og det traf sig saaledes med mig, som det træffer med meget Slettere, at jeg var bleven Mode. Hakon Jarl havde gjort overordentlig Lykke. Det var den første poetiske Skildring af det hedenske Oldtids Heltelig, grundet paa Historien, som fremstilledes paa den danske Skueplads. Dette havde dog ikke alene kunnet gjøre saa megen Virkning paa det større Publikum, hvis ikke ogsaa Hakons Forhold til Thora, eller rettere sagt, hendes Til ham, havde rørt Dvinderens Hjerter. I Valnatoke var dette ikke Tilfældet; der var slet ingen Kjærlighed i, og derfor var ogsaa Skuespilhuset temmelig tomt, ved de første Forestillinger af denne maaskee min bedste Tragedie. — Men Axel og Balborg gjorde Alting godt igjen; deri var Kjærlighed fra Begyndelsen til Enden. Skjøndt Stykket ikke var trykt endnu, var det dog allevegne bekjendt; man havde vidst at forskaffe sig Afskrifter deraf, disse bleve solgte i dyre Domme, og man havde saaledes den Fornøielse at sætte sig hen i Munketiden, før Bogtrykkerkunstens Opfindelse, hvor et smukt afskrevet Exemplar forhøiede Nydelser, fordi den var sjældnere, og fordi man ned noget, som Andre ikke kunde nyde. — — — Correggio virkede nu igjen paa en anden Maade, idet der dog tillige var Stof for solende Hjerter. Ligesom Hakon Jarl havde gjenvakt Sanden for det Oldnordiske, saa valte Correggio Sanden for Kunst, og var maaskee en af de første Drivehjædere til dennes flittige Studium i Fædrelandet, der siden har baaret gavnlige Frugter.“

Nahbet havde i et underligt Lume for nogle Aar siden opgivet sit Embede som Professor i Esthetiken ved Kjøbenhavns Universitet, og Dehlenschläger udnævntes dertil efter Forslag af sin Velynder, Hertugen af Augustenborg, der var Patron for samme. Den 17de Mai 1810 blev han i Gjentoste Kirke ægteviet til sin Forlovede, Christiane Seger, af Pastor Høgh, og tilbragte derpaa Sommermaanederne paa det smukke Christiansholm ved Esbjerg, som Grev Schimmelmann havde overladt ham til Sommerbolig. Strax efter sin Hjemkomst skrev Dehlenschläger, efter Weyses Anmodning, Syngespillet „Farul“, hvortil Sujettet var taget af et Eventyr i „Tusinde og en Fjerdedeels Time“. I Lobet af Sommeren 1810 digtede han endeel lyriske Stykker, samt Fortællingen „Ally og Gulhyndy“. Af de lyriske Stykker er „Sigrid med Eloret“ det længste; det er skrevet i Ottaverium og har en sydlig Colorit. For imidlertid at vise Folk, han ikke havde glemt det Nordiske, skrev Dehlenschläger samtidigt „Harald Hildetand“, hvis Form er stærk nordisk, i en vanskkelig gammel islandsk Tone, baade med Runer og Niimbogstaver; derpaa fulgte et Bind „Fortællinger“, Tragedien „Stærkoder“ (:1811:), „Kanariefuglen“, „Erlighed varer længst“, og samtidigt hermed, i Vintrene 1810 — 11 og 1812 — 13, holdt han saavel offentlige Forelæsninger paa Ehlersens Collegium, som private i det harmoniske Selskabs Bærelser, for Herrer og Damer; første Aar over Ewald og andet Aar over Schiller.

Paa denne Tid blev han Medlem af det norske Videnskabers Selskab. Et Aar isorveien var han blevet det af det skandinaviske Litteraturselskab; ogsaa fra Italien sendtes ham et Diplom som Medlem af L'academia di scienze, lettere et arti.

I Aaret 1813 skrev han Tragedien „Hugo v. Rheinberg;“ 1814 „Nøverborgen“ efter Anton Wall's „Adelaide og Nimar“, som han i sin Ungdom havde oversat, og „Ludlams Hule“ efter to Eventyr i „Neue Volksmärchen der Deutschen.“ Til det Første skrev Kuhlau Musikken, og til det Andet Wehse. Derpaa fulgte Tragedien, „Sagbarth og Signe“, det episke Digt „Selge“ og „Fisken“, et dramatisk Eventyr efter „Tusind og een Nat.“

I Løbet af dette Tidsrum var det, at den noksom bekendte usalige Strid med Baggesen fandt Sted. Den Lykke, Dehlenschlägers Stykker gjorde paa Scenen, behagede ikke den ældre Digter; han angreb sin fordums Ven skaanselsløst og med al den Bid og Carcasme, han i saa rigt Maal var begavet med. Det fattedes imidlertid ikke Dehlenschläger paa Forsvarere, i hvis forreste Række N. Boye, Carsten Hauch og P. Gjorth stode. Ligeledes havde han en Kamp at bestaae med Grundtvig, hvis Anskuelse om Poesien vare afvigende fra Dehlenschlägers; dog gik dette ikke til Yderligheder paa Grund af de udmærkede Mænds gjensidige Agtelse for hinanden. Samarbejdelsen af „Freias Alter“ til et Lystspil foranledigede et to Aars Uvenskab med Rahbel, der nærede en indgroet Fordom mod det Burleske, naar det ikke var Holbergst. Ved en fælleds Vens Jordejærd bleve Svogrene senere forligte, og deres Venstab vedvarede uafbrudt til Rahbels Død.

Ved Kroningen 1815 blev Dehlenschläger udnævnt til Ridder af Dannebrog. I Sommeren 1816 oversatte han Shakespeares „Somnatsdrøm“ og skrev „Groars Saga.“ Samme Aars Efteraar foretog han sig som Ledsager for Baron Bertouch en anden Udenlandsrejse i Tyskland og Frankrig, som han har beskrevet i to Bind. I Paris digtede han Tragedien „Fostbrødrene,“ som han selv holdt for det ubetydeligste af sine Sørgespil. I Wien saae han sin „Arel og Balborg“ blive opført paa Burgtheatret og gjorde Bekjendtskab med Caroline Pichler, Grillparzer og Orientalisten v. Hammer. I Berlin traf han paa Tieck, men denne var „lunken og vranten.“ Længselen efter Hjem og Familie blev imidlertid for stærk hos Dehlenschläger; han skaffede den unge Bertouch en anden Ledsager i sin Ven P. Gjorth og ilede over Lübeck tilbage til sit Fædreland.

Efter sin Tilbagekomst skrev han „den lille Hyrdedreng“ (1817); derpaa fulgte Lystspillet „Robinson i England“ (1818), Mesterværket „Nordens Guder“ (1819), Snygespillet „Tordenskjold“ og Tragedien „Erik og Abel“ (1820). I Aarene 1821, 22, 23 og 24 beskæftigede han sig med at oversætte Holbergs Comoedier paa Tysk, og skrev ligeledes paa Tysk sin Roman „Den i Sydhavet,“ hvorfor den bekendte gamle Folkebog „Albertus Julius“ laa til Grund. I Løbet af samme Tidsrum udgav han ogsaa sine samlede „Kyriske Digte“ i tre Bind. Derpaa fulgte de tre Snygespil „Flugten fra Klosteret“ til Musikken i Mozarts „così fan tutte,“ „Billedet og Buxten“ og „Overværelsen.“ — „Først“ — siger Dehlenschläger — „digtede jeg nogle Snygestykker, førend jeg igjen begyndte paa større Værker. Det gaaer Digteren som Maleren; Gensformighed trætter, Usværling styrker. En dristig Mand kan ikke ganske hvile; men der gives et lettere Arbejde, der dog vederqvæger meer end den blotte No. Dette Arbejde kan ogsaa være en behagelig Nydelse for Læseren eller Tilskueren, hvis Mand ikke altid vil spændes til det Høieste. Har man seet Fossen styrte tragisk, Kilden springe Khrist mellem Blomster, saa kan man vel undertiden følge den roligere, vuntre Bæk, hvor den leger med Smaastene paa Sandbunden, eller skummer i Sivet.“ — Recensenterne deelte imidlertid ikke disse Anskuelse, og Dehlenschlägers Snygespil bleve stærkt medtagne af dem.

I Aaret 1826 skrev han sin Tragedie „Børingerne i Mhllegard,“ der vandt meget Bifald ved Opførelsen. Derefter fulgte Tragedien „Karl den Store,“ Lystspillet „Trillingbrødrene i Damask,“ „Langbarderne“ og Heltedigtet „Grolf Krake“ (1827.)

I Sommeren 1829 modtog Dehlenschläger en Indbydelse til at bivaane Høitidelighederne ved Rectorskiftet og Magisterpromotionen ved Universitetet i Lund. Broderskabet modtog ham med sand Begeistring; Frithiofs Sanger, Biskop Tegnér, aabnede Festen med en svensk Tale i Hexametre, der sluttede paa følgende Maade:

— — „Skalernas Adam är här, den Nordiske Sångarefungen,
Thronarvingen i Diktningens verld, ty Thronen är Goethes.
Vissste blott Oscar derom, han gäve sitt namn åt min Handling:
Nu är det ikke i Hans och än mindre i mitt, men i sångens,
I den evärdliges namn, fornummen i Hakon och Helge,
Som jeg Dig binder en Krans, han är vuren der Gars har lefvat.
Söndringens tid är forbi, (och hun borde ei sunnits i Andens
Fria, oändlige verld) och beslägtede toner som klinga
Sundet utöfver fortjusa oss nu, och synnerligt Dina.
Dersöre Svea Dig bjuder en Krans, jag förer dess talen.
Tag den af broderlig hand, och bär den til minne af Dagen.“

Med disse Ord trykkede han en Laurbærkrands paa Dehlenschlägers Hoved under Pauters, Trompeters og Kanoners Lyd.

Saa Maaneder herefter bærede den svenske Konge Dehlenschläger med Nordstjerneordenen, og Universitetet i Lund sendte ham Diplomet som Doctor i Philosophien.

Af de Værker, hvormed Digteren senere har beriget den danske Litteratur, nævne vi

først og fremmest Tragødiene „Dronning Margarethe“ og „Tordenstjold“ (1833), „Socrates“ (1835), „Olaf den Hellige“ (1836), „Knud den Store“ (1838), „Dina“ (1841), „Erif Glipping“ (1843), „Landet fundet og forsvundet“ og „Amleth“ (1846) og „Kjartan og Gudrun“ (1848). I Løbet af samme Tid udgav han Maanedsskriftet „Prometheus“, skrev Skuespillene „De italienske Røvere“, „Rübezahl“, „Den lille Skuespiller“, „Garrick i Frankrig“, „Gjenfærdet paa Herlufsholm“, Lytspillene „Den Rige og den Fattige“ og „Sibylletemplet“, „Drvarodds Saga“ og et Bind Iyriske Digte. Hans sidste Productioner vare „Regnar Lodbrok“, et episk Digt i Romanceform ligesom Helge, og Læredigtet „Digtekunsten“ (1849) som viste, at Dehlenschlägers Mand endnu var ungdomsfrisk, skjøndt Tiden havde sprængt sit Sølv imellem hans sorte Lokker. Titler og Ordener regnede ned over den feirede Digter; 1839 blev han udnævnt til Statsraad; 1840 fik han Dannebrogsmændenes Hæderstegn; det paafølgende Aar udnævntes han til Commandeur af Dannebrog, og 1847 til Conferentsraad. Fra Everrig modtog Dehlenschläger Videnskaberne's Akademies store Guldmedaille, Commandeurkorset og senere Storkorset af Nordstjernen, og af den preussiske Konge hædredes han efter Thorvaldsens Død med Orden pro meritis. Desforuden var han Officeer af den belgiske Leopoldsorden og Ridder af den franske Vreslegion.

Den 14de November 1849 faldte Adam Dehlenschläger sit halvfjerdsindstyvende Aar. En Comitee af Digtere og Kunstnere var allerede tidligere sammentraadt forat høitideligholde den store Digters Fødselsdag paa en værdig Maade og give ham nok et Beviis paa hans Fædrelands Paaskjønnelse og Beundring. Festen blev afholdt i den kongelige Skydebanes store Sal, som var udsmykket med Malerier af Marstrand og Constantin Hansen, hvortil Motivet var taget af „Nordens Guder“. Prydet med Dannebrogordenens Storkors, som vor nuværende Konge havde hædret ham med paa selve Fødselsdagen, traadte Dehlenschläger ind i Festlocalet, hvor han modtoges med stormende Jubel. Næsten enhver af vore mere bekendte Digtere havde skrevet en Sang til Festen, og Taler bleve afholdte af H. C. Ørsted, Clausen, Grundtvig, Martensen, Madvig, Baron v. Lagerheim og Stiftsprovst Tryde. Festens Glædespunkt kom først, da Grundtvig med saa, skønne Ord, overrakte Valborgs og Signes Skjald en Laurbærkrands i de nordiske Dvinders Navn. — Det var den sidste Hylde, der blev Dehlenschläger tildeel i levende Live.

Det var Natten imellem den 19de og 20de Januar, at Nordens største Digter, efter et kort Sygeleie, hensov i sin Families og sine Venners Kreds. Hans Hustru og hans ældste Datter vare allerede gangne iforveien; to Sønner og een Datter begræde ham tilligemed Fædrelandet. Budskabet om hans Død foer som en Løbeild gennem Staden, ligesom ved Thorvaldsens Hedengang, og hans Jordefierd feiredes paa en ikke mindre høitidelig Maade. Liget blev Afteenen før Begravelsen henbragt til Frue Kirke, som var decoreret og betrukket med sort Klæde fra Gulvet op til Pillerækken. Næste Formiddag Kl. 10 forsamledes Følget i Universitetsbygningen og begav sig derfra over til Kirken mellem 11 og 12. Det bestod, saavidt man kunde skjønne, af henved 3000 Mennesker. Toget aabnedes af Medlemmer af de forskjellige Sangforeninger; derpaa kom et stort Antal Studerende og Elever fra Byens Skoler; umiddelbart derefter den Afdødes Sønner, ledsagede af Generaladjutant Schøller, der var sendt af Hans Majestæt Kongen, og Grev Blücher-Altona, sendt af Hendes Majestæt Enkedronning Caroline Amalie. Derpaa fulgte Hans kongelige Høihed Arveprinds Ferdinand og Conseilspræsidenten Grev Moltke, og derefter Kjøbenhavns Geistlige, Ministrene og det øvrige Følge af alle Stænder. Ved Indtrædelsen i Kirken præluderedes der fra Orgelet, og en Sang af Grundtvig til Musik af Wehse blev udført af det kongelige Capel, Theatrets Sangerpersonale og Studenterforeningen. Sørgetalen afholdtes af Biskop Mynster, hvorpaa den Hedengangnes deilige Choral „Lær mig, o Skov! at visne glad“ blev afsunget. Under en Sörgemarsch af Hartmann fra Orgelet bares Kisten af Mænd af alle Stænder ud af Kirken og ad Besterbro til Frederiksbergkirkegaard, hvor den nedsattes i den Afdødes Familiebegravelse. Ved det lille Huus, hvor Dehlenschläger første Gang havde seet Dagens Lys, standsede man, medens forskjellige Sangforeninger udførte et „Farvel“ af H. C. Andersen. Grundtvig holdt dybt bevæget en kort Tale ved Graven, og derpaa gik Jordpaakastelsen for sig.

Digterthronen er nu ledig; men hvem vil vove at bestige den? Hvem er værdig til at gribe det sjunkne Spiir efter ham, som

„Kaldte Valhal frem af Tidens Mørke
Dg blanded' Sydens Ild med Nordens Styrke“?

aut.

„Et Fortrinde.“

Sang med Accompannement

af

PIANOFORTE

couperet

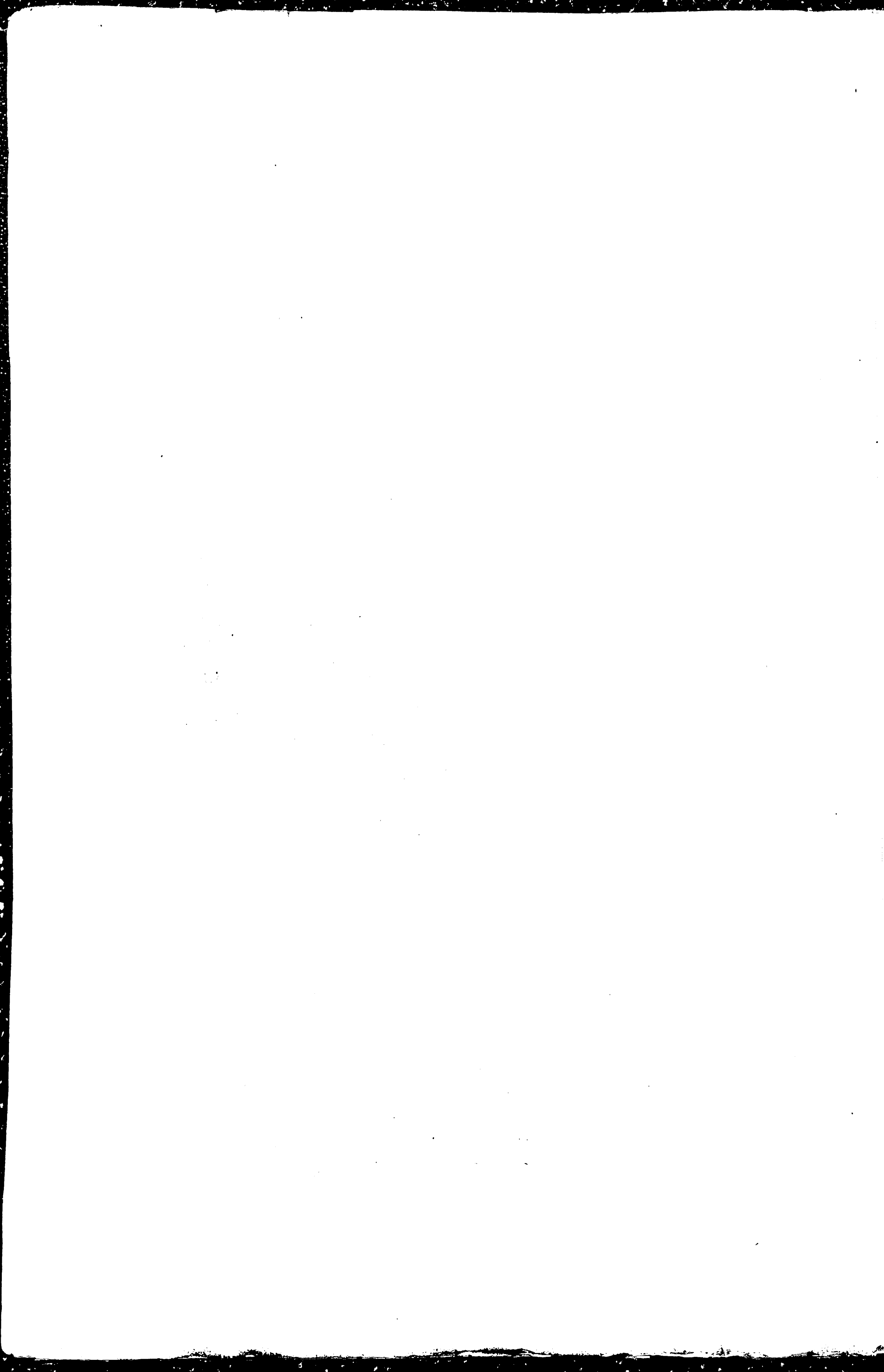
af

A. P. BERGGREEN.

— 263 —

KJØBENHAVN, 1856.

C. G. Iversens Forlag.

Paa det Sted, hvorom Oehlenschläger synger:

"Aldrig en Skov jeg saa yndig har funden,
Kjær for mit Hjerte, som Søndermarkslunden" —

og hvor mange af de poetiske Syner, hvorved han har begeistret os,
ere opgaaede for ham, fandt jeg, omtrent 1823, efterfølgende Lini-
er skrevne af Digterens Haand paa en Søile af det nu nedbrudte
„græske Tempel.“

Kbh. den 30te Juni 1856.

A. P. B.

Poco adagio.

PIANO.

pp

p

O sø-de Sommer, aldrig skal dit

pp

riten.

p a tempo

Min-de Af det-te Bryst for-svin-de, Naar

mf

at-ter Flora her mig favner, Og længselsfuld jeg mindes, hvad jeg

sav-ner; O sø-de Sommer, o sø-de Sommer, aldrig skal dit

p *mf*

Minde Af det - te Bryst for-svin-de, Naar at-ter Flora her mig

poco cresc. *p*

fav-ner, Og længselsfuld jeg mindes, hvad jeg sav-ner,

The first system of music features a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The vocal line begins with a treble clef and a key signature of one flat. The lyrics are written below the vocal staff. The piano accompaniment includes a grand staff with treble and bass clefs, showing chords and melodic lines.

mindes hvad jeg savner, hvad jeg sav - ner.

p *pp* *pp*

The second system continues the musical piece. It includes a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are written below the vocal staff. The piano accompaniment features dynamic markings: *p* (piano), *pp* (pianissimo), and *pp* (pianissimo) in the right hand, and *pp* (pianissimo) in the left hand.

p *pf* *pp*

The third system consists of a piano accompaniment on two staves. The top staff is empty, while the bottom staff contains the piano part. Dynamic markings include *p* (piano), *pf* (pianoforte), and *pp* (pianissimo).

